

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Szegedi-utca 1. szám.

Telefonszám 162.

Megjelenik
hét naponként a kora
reggeli órákban.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben, házhoz hordvat

Félévre 18 korona.

Egy óra 8 korona.

Vidéken:

Félévre 18 korona.

Egy óra 8 korona.

Szerkesztésért felelős: Dr. DÓZSA IMRE

Kiadótulajdonos: KOVÁCS SANDOR.

Bucsuzóul a kis osztrákokhoz

Alábbi sorokban bucsuznak tőlünk a kis osztrákok, akik ma utaznak el Makóról. Hálás s meleg szavakban köszönik meg Makó népének őszinte s igazi vendégszeretetét, amely minden tekintetben méltó volt a magyar nép évezredes hírnevéhez. Azt írják ebben a köszönő irásban a kis osztrákok, hogy szorosabb lett a kapocs a magyar és osztrák nép között, aminek áldásos hatása nem maradhat el.

Elmondjuk hát mi is gondolatainkat az osztrák magyar barátkozás megindulása alkalmából.

Nem barátságatlan természetű nép a magyar, de — mi tagadás — osztrákokkal keveset barátkozott ez előtt. Az osztrákkal való barátkozás bizony nem valami ősi hagyomány minálunk.

Ha komolyan átgondolják a mult időket az osztrákok, se csodálkoznai, se megütközni nem fognak ezen,

Önálló nemzeti életre törekvő nép a magyar. Melyik nép nem törekszik arra, hogy független, saját, egyéni életet éljen?

Nem az osztrákok ez a törekvése teremtette a Ausztriát?

Amit önmagánál megbecsül és ápol az osztrák, azt a törekvést nem kárhoztathatja más nemzeteknél sem.

Nem kárhoztathat minket magyarokat se, ha mi is önálló független életet akarunk élni, mint ő.

Ami erény és dicsőség Bécsben, az nem lehet szégyen és bűn Buda-
pesten sem.

Akármit beszél is a politikánk, a magyar nép lelkének legbensőbb s legigazabb lényege a függetlenségre való törekvés.

Es lám ebben a törekvésünkben s ezért a törekvésünkért vívott szüntelen küzdeleinkben mi még sohasem láttuk az osztrák népet magunk mellett.

Amíg a függetlenségünkért viaskodtunk, az osztrákok sohasem voltak mellettünk, mindig ellenünk, Függetlenségi törekvésünket sohasem segítették, mindig akadályozták.

Csoda-e, ha nem fejlődött ki közöttünk a multakban semmi nagy barátság? Mikor Kossuth szavára a szabadságharcunkat vívtuk, mikor a leveretés után némaságunk és mezdulatlanságunk tiltakozott a népelnyomó erőszak ellen, Ausztriából csak a gunynak, a haragnak, az ellenséges érzésnek a hangja szállottak mindig felénk.

Ennek kell megváltozni ahhoz,

hogy ezentul mindig másképp legyen.

Ennek kell megváltozni ahhoz, hogy ezentul mindig segítő jó barátot lássunk az osztrákokban.

Mi kis nemzet vagyunk. Szükségünk van barátokra, szükségünk van mások szeretetére. Nem is éreztünk azelőtt sohase hiányt jóindulatu barátokban.

Ha egy nép barátjánál akar egy másik népet, legyen annak a népnek segítségére a törekvéseiben. Ne akadályozója legyen a törekvéseinek, hanem támogatója.

A lelkét igyekezzék megérteni: a lelkét igyekezzék megnyerni annak a népnek.

A mi lelkünk a függetlenségi törekvés. Aki a lelkünkhöz akar férközni, csak ezen az uton juthat a legbiztosabban hozzá.

Aki a függetlenségi törekvésünket segíti, az mind barátunk. Aki a függetlenségi törekvésünket akadályozza, az mind ellenségünk.

Ezen az érzésünkön nem fogunk tudni változtatni soha.

Egy kis megértést kérünk.

Ertsék meg, hogy ősi vágyunk a gazdasági önállóság, az önálló magyar hadsereg. Beláthatják az osztrákok, hogy szívünk addig nem melegedhetik fel irántuk, míg ezeknek ellenkezőjét harsogják felénk.

Jól megállta helyét a magyarság ellen a borzasztó világháborúban, hát még ha azt érezhette volna, hogy hazája függetlenségért harcol. Hogy független Magyarország lesz jutalma hősi harcainak. Akkor kétszerannyi lett volna az erőnk. Es hétszeres lelkesedéssel törénk most is előre a véres uton, ha érezzük, hogy ez az ut függetlenségünkhez vezet.

Igy értsék meg az osztrákok a mi magyar lelkünket. Így ismeressék meg otthon a nemzetükkel.

Akkor fakadhat igazi barátság és áldás mindkét nemzetre a kezdődő barátságából.

A kis osztrákok jól éltek itt Makón s Csanádmegyében ezt ők maguk is elismerhetik s el is ismerik, megis köszönik. De ne tévesztse me őket ez a bőség! Ne gondolják, hogy nálunk tejben, vajban fürdik mindenki.

Csak az a természetünk, hogy ha két falat kenyérünk van: hármat szeretnénk adni belőle a vendégünknek. Így szokás ez Ázsiában.

Ha az osztrákok nyomoráról beszélnek, bizony éppen épp úgy szenvedünk mi is és nyomorgunk mi is.

De szívesen viselnők a szenvedést és a nyomort, ha az a gondolat vigasztalhatna, hogy a szenvedések barázdáiból a függetlenség fog kisarjadni számunkra.

Ezt vigyétek haza tőlünk bucsuzóul kis és nagy osztrákok. Isten veletek! Szívesen láttunk benneteket!

Dank der Wiener Kinder an die ungarischen Pflegeeltern.

Am Freitag, 20. September verlassen ungefähr 650 Kinder die gastfreundliche Stadt Makó. Sie erhielten durch sechs volle Wochen von ihren Pflegeeltern reichliche und gute Kost, so dass sich alle durchwegs sichtlich erholt haben und gestärkt nach Wien zurückkehren werden. Es wurde eine durchschnittliche Gewichtszunahme von 3 kg. erzielt.

Aus dem Erwähnten ersieht man, dass das Ziel, welches sich das Kaiser Karl Wohlfahrtswerk gestreckt hat, erreicht worden ist.

Dankbar gedenken wir unseres edlen Herrschers der diese Aktion ins Leben rief zum Wohle der Jugend! Durch den Aufenthalt in Ungarn haben die österreichischen Kinder das gute Herz der ungarischen Nation kennen gelernt. Die junge Generation beider Reichshälften ist sich näher getreten; aber auch die Wiener Eltern werden mit Dankbarkeit an die Wohltäter ihrer Kinder denken und aus den Berichten der Kleinen werden sie so recht erkennen, wie gastfreundlich und liebevoll die Wiener Kolonisten empfangen und beherbergt wurden. Durch diesen Umstand sind engere Beziehungen zwischen der ungarischen und deutschen Nation geknüpft worden. Möge diese Saat in Zukunft recht gute Früchte tragen! Das walte Gott!

A politika hírei.

Függetlenségek a personal unióért.

Az októberben megnyíló képviselőházat a kormány gazdasági és szociális törvényjavaslatokkal szándékozik foglalkoztatni. A kormány munkaprogramján kívül azonban érdekes parlamenti felszólalások várhatók az ellenzék részéről. Első-

sorban közéleti és szociális kérdéseket szándékoznak a tanácskozások során szóhozhozni. Erőteljes akcióit indítanak a külpolitikai kérdések megbeszélése és megvitatása dolgában. Mindezek felül értesülésünk szerint az Ausztriával való közjogi és gazdasági helyzetünket is firtatni fogják.

A pártönkivüli függetlenségek és a Bizony pártiak sorában érelődött meg az az eszme, hogy a parlament Ausztriával szemben új közjogi helyzetet teremtsen. Az akció a régi függetlenségi programot és törekvéseket szándékozik újból a Ház elé vinni, még pedig, mint a kezdeményező mondják, azon okból, mert a háboru tanulságai és jövő fejlődésünk parancsolóan írják elő a personal unio követelését s a régi függetlenségi politikát. Rámutatnak továbbá arra is, hogy ha semmi más, úgy függő gazdasági helyzetünk követeli az önálló vámtérületet és az önálló jegybankot. Hangoztatták diplomáciai képviselőnk függetlenségét is. Az egész akciót az vetette felszínre, hogy az osztrák belpolitikai változások és reformok bizonyára új helyzet elé állítják Magyarországot is.

Hogy ki lesz ennek a parlamenti akciónak a vezére, az ma még teljesen bizonytalan. A kezdeményező nem vindikálja maguknak a vezérszerepet. Kérdéses még az is, hogy tömör alakulat viszi-e a parlament elé a feléledt függetlenségi programot. A Károlyi-párt független ettől az akciótól. A Bizony-párt magáévá teszi az egész programot. A pártönkivüli függetlenségek ugyszólván teljes számmal állanak a mozgalom mellé.

Miért késik a választójog szentesítése?

Az „Est“ írja. A főrendiház július 31-iki ülésén szavazta meg a választójogi javaslatot a képviselőház által elfogadott szöveggel. Pár nappal később, augusztus 4-én Wekerle Sándor miniszterelnök kihallgatáson volt a királynál és az audiencia nyomán az a hír terjedt el politikai körökben, hogy a király Wekerle audienciáján szentesítette a választójogról szóló törvényjavaslatot. Az audienciát követő napon Az Est munkatársa a hír valódisága tekintetében kérdést intézett Wekerle Sándor miniszterelnökhöz, aki azt a felvilágosítást adta, hogy a választójogi javaslat szentesítése nemcsak nem történt meg, de nem is történhetett meg azért, mert a

javaslat még nem is került a király elé. A javaslatokat ugyanis, a mikor szentesítés céljából a király elé terjesztik, pergamentpapírra írják le, a mi a hosszabb terjedelmű választójogi javaslatnál 10—12 napig tart. Ertesülésünk szerint a javaslat augusztus közepén került föl a kabinetirodába.

Mint hogy a javaslatnak a kabinetirodába való felkerülése óta a mai napig több mint egy hónap telt el, politikai körökben élénken tárgyalják a kérdést, hogy mi az oka a szentesítés késésének?

Ertesülésünk szerint a késés oka az, hogy a választójogi törvényjavaslat abban a formájában, amelyben a képviselőház és főrendiház elfogadta, nem fedi a király álláspontját, aki nagyobb kiterjesztésre gondolt.

Wekerle Sándor miniszterelnök — aki a miniszterelnökség elfogadásakor az Esterházy-kormány programját a választójogi tekintetben változtatlanul magáévá tette — a választójogi törvényjavaslat elfogadásának biztosítása érdekében több, nagyobb engedményt tett és a király most különösen a Károly keresztetek választójoga körül tett megszorítások miatt gondolkozik a javaslat szentesítésén. Beavatott politikai körökben azt is beszélik, hogy a javaslat szentesítésének késése összefüggésben állhat (ha a politikai helyzet úgy találna alakulni) Wekerle utódjának kibontakozási programjával és az új választásokkal, amely esetben egy a mai törvényjavaslatnál szélesebbkörű választójogi reform kerülne a Ház, esetleg a nemzet elé.

Német válasz Clémenceau beszédére.

A Wolff-ügynökség felhívatalos kommentárt fűz Clémenceau-nak a szenátus tegnapi ülésén mondott beszédéhez, melyben ismét a végső győzelemig való harcot hirdette.

Clémenceau korán ujong — mondja a Wolff-ügynökség. — Azt a tényt nem tudja megmáshatatlanná tenni, hogy seregeink még mindig francia földön állanak és ha testvérepekről beszél, amelyek az igazságosság diadalát ki tudják és ki fogják vivni, akkor arra a népvándorlásra kell gondolnunk, a mely Szenegárból, Marokkóból, Algirből és más barbár országokból kelt utra. Vajjon a francia nép, a melynek békevágyáról sok tünet szól, bele fog-e törődni abba, hogy zsarnokai még továbbra is megfosszák a béke áldásaitól, azt döntse el maga Franciaország. A központi hatalmak népei az ilyen gondolkodási mód dal szemben csak egyet akarnak: megmutatni ellenségeiknek, hogy alaposan csalódnak, ha a központi hatalmak katonai és gazdasági leverésében reménykednek. A négyesszövetség seregei nem fognak adósak maradni a válasszal, mert tisztán áll a központi hatalmak népeinek szeme előtt, hogy mit kell várniok egy olyan békétől, a melyet olyan ellenség szab nekik, mint Clémenceau.

Eredménytelen olasz támadások.

Az angolok újból megkezdték támadásaikat.

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, szept. 19.

Olasz haretér:

A Hétközség fensikjau élénk tüzérési harc. A Brenta és a Piave közt az ellenség a legutóbbi napok súlyos kudarcai után beszüntette támadásait. Derék csapataink közül, amelyek a legutóbbi harcokban tüzérésünk hathatós támogatásával a mindég újból előretörő ellenséget győzelmesen visszaverték. Különös elismerést érdemelnek a 39-es és 105-ös magyar gyalogezredek. Sant-Done mellett tüzelésünkkel meghiúsítottunk egy éjjeli átkelési kísérletet.

A vezérkar főnöke.

A német vezérkar jelentése.

Berlin, szept. 19.

Nyugati haretér:

Ruprecht trónörökös és Böhm vezérezredes hadserege:

Bisettől északra megtisztítottuk a szept. 9-iki harcok során az ellenség kezén maradt árokrendszereket. Elénk felderítő tevékenység Ipern és Labasse közt. Armentier-től északra és a Labasse esaternától délre visszavertük az ellenség részleges támadását.

Möwre és Havinkurt közt erős tüzérési harc. Az angolok újból megkezdték támadásaikat a Siegfried arcvonal előtt lévő állásaink ellen a Havinkurti erdtől a Somme-ig terjedő szakaszon.

Guzekurtól északra és a község ellen intézett támadásokat meghiúsítottunk. Német vadász ezredek szívesen védtek Gunscurtot

Guzekurt és Havinkurt között visszavertük az angolok támadásait. Epesin és Roussa váltakozó eredményű harcok után az ellenség kezén maradt. Havinkurt és Ponton között ausztráliai csapatok behatoltak állásainkba. Az Ovingó és a Somme között angol és francia csapatok támadtak. Nagy erők harcra vetésével St. Quentionél próbáltak áttörni. Heves küzdelem után visszazoritottuk az ellenséget kiinduló állásainkba. A Sommetől délre meghiúsítottunk egy francia részleges támadást.

A német tönörökös hadserege: Ailette és Aisne között déli ún. a tüzérési harc nagy erejűvé vált.

Gallvitz tábornok hadserege: Kotér Loraincizon a harci tevékenység megélelénkült.

Ludendorf.

(Min. eln. sajtóosztálya.)

Fegyházba az árdragítókkal!

Az árdragító, árnelrejtő legnagyobb büntetése, ami bünelét érheti: hat hónapi elzárás és hatezer korona pénzbírság. A háboru második vagy harmadik évében az igazságszolgáltatás sujtó keze beérhet azzal, hogy képtentörülte az árdragító. Ma, amikor megpróbáltatásaink ötödik esztendejébe léptünk, amikor nem állnak olyan nagy készletek rendelkezésünkre, mint tavaly vagy azelőtt, ez az sujtó kéz, az igazságszolgáltatás törje be az árdragító gonosz fejét.

Hat hónap és hatezer korona az ötödik esztendőben, amikor az árak felszöktek az égig, senki jellemetlen, lelkiismeretlen, vagy a pénz ördögétől megbabonázott embert nem fog visszarettenteni attól, hogy százezreket keressen. Az árdragítást kihágásnak minősíti a törvény. Az elzárás nem fegyházat, hanem enyhe tolonházat jelent. 6000 koronát pedig minden notorius árdragító a mellényzsebéből szór ki az asztalra. Ez nem a törvény szigora, ez a törvény szellemének kijátszása, teli szájjal való kiröhögése a szenvedő, türelmes és kizsartott fogyasztókönzségnek, mindnyájunknak, azoknak főleg, akiknek hozzátartozói a fronton védik ezt az országot és magukra hagyatva kész prédái annak a hajtóvadászatnak, amit az árdragítók ugyszólván kockázat nélkül rendeznek ellenük.

Majd meggondolják az árdragítók, ha egy évi fegyház és vagyonuk

legalább egyharmadának elkobozása bünteti cselekedeteiket. Majd meggondolják, hanemük nem kihágás, amely elévül egy esztendő alatt, és nem tehetik, ami már jogszokássá vált, hogy az ítélet kihirdetése után egy esztendőre Ausztriában keresnek üdülést. Az árdragítás ma, az ötödik évforduló után árulás, a hadviselés érdekei ellen való véték! Nem vagyunk militaristák, és szónak német értelmében, de nem riadnánk vissza attól sem, hogy az árdragítókat katonai bíróság elé állítsák.

Az árdragító minden egyes ember, minden küzködő család életérdeke ellen törne cirógassa hát őket a törvény, hanem éreztesse velük könyörtelen szigorát. Sujtja a bankot éppen úgy, mint a tisztességeitlen kereskedőt, vagy a nyomor körül settenkedő ügynököt. Ne használjon városatyák és nyajas képviselők protekcióját, adják át a megrogzított árdragítót a börtönnek és a közmegevetésnek!

NAPI HIREK

— Rokkant katonák iparüzése. A kereskedelmi miniszter rendeletet intézett a rendőrkapitánysághoz, mint iparhatóságához, amelyben elrendeli, hogy mindazok, akik katonai szolgálatuk alatt rokkantá lettek s korábbi foglalkozásukat megélhetésük, vagy egészségük veszélyeztetése nélkül nem folytathatják, iparigazolványt nyerhetnek valamely képesítéshez kötött más iparágra is, ha az iparágat a rok-

kantiskolában kitanulták, ott a vizsgabizottság által kijelölt időn át valamely gyárban, vagy műhelyben szakba vágó munkát végeztek. Rokkantiskolai képzettség nélkül csak azok szerezhetnek iparigazolványt, akik valamely gyárban vagy műhelyben hat havi szakmunkát végeztek.

— Jótékonyág. Wertheimer Jakab az osztrák felügyelők élelmezési költségeire 100 koronát adományozott a polgármester kezéhez.

— Megszűnt a katonai lovak munkára adása. A földmívelésügyi miniszter értesítette a törvényhatósági munkabizottságokat, hogy a jövőben a katonai alakulatokat mezőgazdasági munkára nem adnak ki. A gazdák ezután csak a lókorházaktól kaphatnak legfeljebb négy hónapra lovakat.

— Cipőutalványok kiadása. A város cipőhivatala értesíti mindazokat, akik kész cipőre igényeiket az előirt bejelentő lapokon még július hóban bejelentették, hogy az utalványok átvétele céljából f. hó 20-tól kezdődőleg jelentkezzenek. A törzskönyvi számat tartalmazó jegyzéket hozzák magukkal s aki ezt még nem kapta meg, előzőleg kérje ki. Az utalványok a törzskönyvi számok sorrendjében adtnak ki, amíg a jelenleg rendelkezésre álló csekély készlet tart. A munkás cipők még nem érkeztek meg s így azokra ez alkalommal az utalványok nem adtnak ki.

— A bosnyák szilvatermés. Ugy hisszük, nem lesz minden érdeklődéstől ment, ha pár szóval erről is beszélünk, hisz bennünket is közelről érint a boszniai óriási szilvatermés. Egy dunum földön (1000 négyzetméter — egyötöd hold) termett 12—15 métermáza, ami 60 koronás árban 8—900 korona jövedelemmel felel meg, tehát körülbelül 4000 korona holdankint. Vannak birtokosok, akik több száz holdas szilvakertjükből milliókat vesznek be. Rengeteg embert foglalkoztat a szilvaföldolgozás. Még nagyobb üzlet lett a szilvórium készítés. Mintegy 10.000 vagon szilvát fognak az idén felhasználni aszalásra, és körülbelül 5000 vaggont pálinka készítésre, amiből Bosznia legalább kétszáz milliót vesz be az idén.

— A tehenészetek korpaelátása. A hivatalos lapban jelent meg a minisztérium rendelete a tejtermelő gazdaságok korpaelátásáról. Minden liter tej után, amit a gazdaság a hatóságok útján hoz forgalomba, fél kilogram korpára tarthat igényt. A korpát annak a hatóságnak az útján kell megkérni, amelyiknek területén a tej forgalomba kerül.

Razzia a női divat körül.

A háboru keserves ötödik esztendejét írjuk, körülöttünk mindenütt siralom, de büszkén és sértethetetlenül, a maga teljes fényezésében áll és virul a női divat. A szabónőknek soha annyi dolguk nem volt, mint most. A posztóüzletek soha forgalmasabbak nem voltak, mint

minap. Az utcán, a korzón, színházakban, estélyeken ragyogóbb fölönülését sohasem tartotta még a női öltözék, mint ezekben a viharos, nélkülözésekkel teli, szomorú napokban. A háboruban mindenkinek sok dolga van. A legtöbb dolgu emberek közé azonban kétségteleül a divat-kreálók tartoznak. Berlinben, Bécsben és most már nálunk is nagy jövedelmekre tesznek szert azok az urak és hölgyek, akik a divatot mérnökileg kormányozzák. Akik tudniillik folyton másítják, javítják, érdekessítik a női ruhákat s akiknek művészetét több hölgy méltányolja, mint egy Tintorettoét.

Egy előkelő nő szabó mondja, hogy alig kapni már szövetet, új anyaghoz a legnehezebben lehet csak hozzájutni, sőt selyemkelme sem áll már kielégítő mennyiségben rendelkezésre. A női divatot nagy veszedelmek fenyegetik.

A konfekció üzletek üresek, tulajdonosaik csendesesen sírdogálnak, de azért nincs eset, hogy minden kívánságot ki ne elégítsenek. Tetőtől talpig felöltöztetik a hölgyeket. Csak meg kell rendelni a holmit, a többi a kereskedő dolga. A kalapok ügye is hasonlóképpen áll. Meg kell hagyni, hogy a kalapdivat terén némi egyszerűség konstataható. Ami azonban cselőség, mert a hölgyek jól tudják, hogy éppen az egyszerűségben rejlik az elegancia. A régi francia kalapok is, amiért békében is nagy árat fizettek, jórészt egyszerűek voltak. Az idei őszi szezon divatja a bársony vagy plüss kalap széles karimával, az egyetlen dísz egy kiesiny tolltűző rajtuk, egy szalagoska, egészen decens színben. A tolltűzők persze megdrágítja a dolgokat. Az elegáns hölgynek szüksége van pongyolára, harisnyára, keztüire is, amiknek már sokszor megirtuk az árát, mi csak annyit tehetünk hozzá, hogy minden hónapban husz percentet hozzá kell ütni az előbbeni árakhoz. Egy kimonó-matiné selyemből nincs ezer koronán alul. Selyem- vagy bőrkeztü e pillanatban száz korona páronkint.

Selyembluzra is szüksége van az elegáns hölgynek. Ebből a fajtaból az egészen egyszerűnek, minden csipkézettség nélkül, 200 korona a minimális ára. A jobbik három, négy és ötszáz koronába kerül. Egy egyszerű taftruha, amelynek békebe i ára 50 korona volt, 1400 koronán alul nem emelhető ki a kirakatokból. Posztókat, amelyben tulzottan sok a papír, 900-tól 1600 koronába kerül. Posztóalj 250 korona, taft vagy selyemzsupon legolesőbban százötven, kétszáz korona, szövött selyem kabátkák, amelyeknek három év előtt 60 korona volt az árak, most 600-800 koronába kerülnek. Cérnakeztü pára 20 korona. Egy vásárlásra a békében elegendő volt 200 korona. Ma tíz darab ezrest tegyen retiküljébe az a hölgy, aki néhány csekély ruhadarabot bevásárolni akar.

SZINHÁZ

Színházi heti műsor.

Pénteken bérletben Kiss Duci és Simay István felléptével: „Egy éj Párisban“, operett.

Szombaton bérletben itt először: „Kőristalány“ nagy operett.

* **Egy éj Párisban.** Zajos színházi esténk volt tegnap megint. Eysler gyönyörű zenéjű vig operettjét az „Egy éj Párisban“ címmel játszották. Az előadás fénypontja a második felvonás kabaret részlete volt, melyben egymást kergetik a szép és hatásos magánszámok. Kiss Duci elsőrendű táncosnő produkciói zajos hatást keltenek. Simay István a fővárosban is ismert színművész felette rokonszenvesen mutatkozott be. Egy pár hangulatos magán számot adott elő és a kíséretet maga játszotta hozzá gitáron. Simay hamarosan kedvence lesz a mi közönségünknek is. Szabony Margit úgy is mint az operett főszereplője, értékes alakítást produkált. Sok tapsot kapott Révész Ilonkával együtt. Varga Sári ma is kedves volt. Valóságos szenzáció számban ment a H. Lengyel Irén és Komlós Vilmos táncpártja. A többi szereplők is mind helyén voltak. Tibor, Thorma, Kürthy, Garai jól játszottak és ügyesen adott elő egy kis kabaré dalt Rattkay Viola is.

REGENY

A patakmalom tündére.

Minden jog fenntartva.

Írta: Tólgjessy Mihály

— Nem, nem! mondá. A hírnek valami alapjának kell lennie! Nem zörög a haraszt, ha nem fúj a szél.

— De ugyan az istenért anyjukom! veté ellen a molnár, gondolkozzál csak egy kicsit! Ugyan hogy is történhetett volna, hogy Ilonkát elrabolják? Az egész környéken ninesennek ilyen fajta emberek! Nem vagyunk mi Törökországban! Ott szokásban van, hogy a rablók gazdag kalmárokat vagy pénzes embereket rabolnak és hurcolnak a hegyekbe busás váltságdíj reményében. De itt nálunk ilyesmite gondolni — képtelenség.

— De az Istenért, te ember! Mindenki csak erről beszél.

— Jó, jó! Az emberek sok mindenféléről fecsegnek. Ilonkának kezdettől sok irigye volt, akik káján szemmel nézték szerencsését. Ezek sz emberek most mindenféle mende-mondát gondolnak ki ellene. A molnárné már-már bele is nyugodott volna, midőn egyszerre csak megjelent a portán a plébános ur.

A molnárné szinte megijedt. Multkori látogatásának emléke most is rosszat sejtetett vele, annál is inkább, miután tudta, hogy a főtisztelendő ur nem helyeselte Ilonka férhezmenetelét.

Mindamellett kellő tisztelettel fogadták a lelki pásztor s a molnárné mindjárt széket is törült.

A pap leereszkedett s mindenke-előtt vizsga tekintetét vetett a házaspárra. Ugy vette észre, hogy még semmit se tudnak.

— Hiveim! mondá, eljöttem, hogy vigasztaljam magukat és ismételve kifejezést adjak annak, amit első látogatásom alkalmával mondtam.

A molnárné figyeltek. Ez a bevezetés igen kedvetlenül hangzik.

— Ugy veszem észre, folytatá a pap, maguk még nem is tudják a valót?

Most kitért a molnárné:

— Oh istenem, hát csakugyan igaz lenne? Oh plébános ur beszéljen... való igaz lenne, hogy leányunkat elrabolták?

— Igaz, hiveim! jelenté ki a plébános. Ep azért jöttem, hogy vigasztaljam magukat és egyuttal egy kis lecckét is adjak.

A molnárné ájultozott, Gyárfás Péter pedig felállott és egy perczig merően nézett a papra.

— Kitől hallotta ezt a plébános ur?

(Folyt. köv.)

Makó város hirdetményei.

Földhaszonbérbeadási hirdetmény.

A város tulajdonát tevő téglagyár melletti földkekből: a Joó István-féle tanya, a volt Kenéz-féle tanya melletti és az újvásártér végében levő földek, továbbá a margittai gödrök szántóföldül alkalmas részlete a f. év október hó 1-től kezdődő 3 évre a f. hó 24-én délelőtt 8 órakor a helyszínén megtartandó árverésen haszonbérbe fog kiadatni. Az árverés a jelzett időben a városi téglagyár mellett veszi kezdetét és a főtti sorrendben folytatódik. Az elérendő évi haszonbér és a szerződés bélyegköltsége az árverés alkalmával lefizetendő.

Makó, 1918. szeptember 17.

Dr. Petrovics György, polgármester.

Földhaszonbérbeadási hirdetmény.

Makó város tulajdonát tevő kereszttöltés és ürmösi töltés belső oldalán levő szántóföldek 800 négyszögöles darabokban a f. év szeptember hó 23-án délelőtt 8 órakor a helyszínén megtartandó árverésen haszonbérbe fog kiadatni. Az árverés a jelzett időben a kereszttöltési csőszháznál kezdődik. Az elérendő évi haszonbér és a szerződés bélyegköltsége az árverés alkalmával lefizetendő.

Makó, 1918. szeptember 17.

Dr. Petrovics György, polgármester.

EGY ÉJJELI ŐR

felvétetik

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Értesitem

a n. é. közönséget, hogy sikerült egy kitünő szakképzett munkást kapnom. Elvállalok mindenemü **óra és aranynemű javításokat**, a melyeknek gyors és szakszerű keresztülvitelért felelőséget vállalok.

Sommer János

órák és ékszerész, Makó. 837

KIADÓ FÖLDEK.

Hagyma, vetemény és gabona-termelésre kiadók

IRITZ MIKSÁNÁL.

A ref. ó-temetőben színes téglából épült

családi sirbolt eladó.

Felvilágosítást a csősz ad.

Egy kitünő hangu

zongora eladó.

Szent István-tér 3.

Ugyanott engedélyezett

fajkan

van fedeztetésre. 838

Egy

tanyás felvétetik Iritz Miksánál.

Hagymát

minden mennyiségben vásárol

Iritz Gyula cég.

Eladók Iritz Miksánál jelentkezzenek.

CE-UZANEHGEYZŐK

kapható

KOVÁCS SÁNDOR

papirkereskedésében, Szegedi-u. 1 sz.

Eladó

félfertály tanyaföld a földéaki határban egy tehénjárás, a dái ugaron két járandó.

Ertekezhetni lehet vasárnap, f. hó 22-én Makón, **Atilla-utca 22.** szám alatt a tulajdonossal.

842

javaslat még nem is került a király elé. A javaslatokat ugyanis, a mikor szentesítés céljából a király elé terjesztik, pergamentpapírra írják le, a mi a hosszabb terjedelmű választójogi javaslatnál 10—12 napig tart. Ertesülésünk szerint a javaslat augusztus közepén került föl a kabinetirodába.

Mint hogy a javaslatnak a kabinetirodába való felkerülése óta a mai napig több mint egy hónap telt el, politikai körökben élénken tárgyalják a kérdést, hogy mi az oka a szentesítés késésének?

Ertesülésünk szerint a késés oka az, hogy a választójogi törvényjavaslat abban a formájában, amelyben a képviselőház és főrendiház elfogadta, nem fedi a király álláspontját, aki nagyobb kiterjesztésre gondolt.

Wekerle Sándor miniszterelnök — aki a miniszterelnökség elfogadásakor az Esterházy kormány programját a választójogi tekintetében változtatlanul magáévá tette — a választójogi törvényjavaslat elfogadásának biztosítása érdekében több, nagyobb engedményt tett és a király most különösen a Károly keresztetek választójoga körül tett megszorítások miatt gondolkozik a javaslat szentesítésén. Beavatott politikai körökben azt is teszik, hogy a javaslat szentesítésének késése összefüggésben állhat (ha a politikai helyzet úgy találna alkalom) Wekerle utódjának kibontakozási programjával és az új választásokkal, amely esetben egy a mai törvényjavaslatnál szélesebbkörű választójogi reform kerülne a Ház, esetleg a nemzet elé.

Német válasz Clémenceau beszédére.

A Wolff-ügynökség felhívatalos kommentárt fűz Clémenceau-nak a szenátus tegnapi ülésén mondott beszédéhez, melyben ismét a végső győzelemig való harcot hirdette.

Clémenceau korán ujong — mondja a Wolff-ügynökség. — Azt a tényt nem tudja megmáshatatlanná tenni, hogy seregeink még mindig francia földön állanak és ha testvérepekről beszél, a melyek az igazságosság diadalát ki tudják és ki fogják vivni, akkor arra a népvándorlásra kell gondolnunk, a mely Szenegárból, Marokkóból, Algirből és más barbár országokból kelt utra. Vajjon a francia nép, a melynek békevágyáról sok tünet szól, bele fog-e törődni abba, hogy zsarnokai még továbbra is megfosszák a béke áldásaitól, azt döntse el maga Franciaország. A központi hatalmak népei az ilyen gondolkodási módal szemben csak egyet akarnak: megmutatni ellenségeiknek, hogy alaposan csalódnak, ha a központi hatalmak katonai és gazdasági leverésében reménykednek. A négycsszövetség seregei nem fognak adósak maradni a válasszal, mert tisztán áll a központi hatalmak népeinek szemé előtt, hogy mit kell várniok egy olyan békétől, a melyet olyan ellenség szab nekik, mint Clémenceau.

Eredménytelen olasz támadások.

Az angolok újból megkezdték támadásaikat.

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, szept. 19.

Olasz haretér:

A Hétközség fensikjau élénk tüzérési harc. A Brenta és a Piave közt az ellenség a legutóbbi napok súlyos kudarcai után beszüntette támadásait. Derék csapataink közül, amelyek a legutóbbi harcokban tüzérésünk hathatós támogatásával a mindég újból előretörő ellenséget győzelmesen visszaverték. Különös elismerést érdemelnek a 39-es és 105-ös magyar gyalogezredek. Sant-Done mellett tüzelésünkkel meghusítottunk egy éjjeli átkelési kísérletet.

A vezérkar főnöke.

A német vezérkar jelentése.

Berlin, szept. 19.

Nyugati haretér:

Ruprecht trónörökös és Böhm vezérezredes hadserege:

Bisettől északkeletre megtisztítottuk a szept. 9-iki harcok során az ellenség kezén maradt árokszeket Elenk felderítő tevékenység Ipern és Labasse közt. Armentier-től északra és a Labasse esatornától délre visszavertük az ellenség részleges támadását.

Möwre és Havinkurt közt erős tüzérési harc. Az angolok újból megkezdték támadásaikat a Siegfried arconal előtt lévő állásaink ellen a Hawinkurti erdőből a Sommeig terjedő szakaszon.

Guzekurtól északra és a község ellen intézett támadásokat meghusítottunk. Német vadász ezredek szívesen védték Guskurtot

Guzekurt és Havinkurt között visszavertük az angolok támadásait. Epesin és Raussa váltakozó eredményű harcok után az ellenség kezén maradt. Havinkurt és Poutron között ausztráliai csapatok behatoltak állásainkba. Az Ovingó és a Somme között angol és francia csapatok támadtak. Nagy erők harcra vetésével St. Quentinél próbálták áttörni. Heves küzdelem után visszazoritottuk az ellenséget kiinduló állásainkba. A Sommetől délre meghusítottunk egy francia részleges támadást.

A német tónörökös hadserege: Ailette és Aisne között déli an a tüzérési harc nagy erejűvé vált.

Gallvitz tábornok hadserege: Kotér Loraincizon a harci tevékenység megelégnült.

Ludendorf.

(Min. eln. sajtóosztálya.)

Fegyházba az árdrágítókkal!

Az árdrágító, áruelejto legnagyobb büntetése, ami büneiért érheti: hat hónapi elzárás és hater korona pénzbírság. A háboru második vagy harmadik évében az igazságszolgáltatás sujtó keze beérhet azzal, hogy képentörülte az árdrágítót. Ma, amikor megpróbáltatásaink ötödik esztendejébe léptünk, amikor nem állnak olyan nagy készletek rendelkezésünkre, mint tavaly vagy azelőtt, ez az sujtó kéz, az igazságszolgáltatás törje be az árdrágító gonosz fejét.

Hat hónap és hater korona az ötödik esztendőben, amikor az árak felszöktek az égig, senki jellemetlen, lelkiismeretlen, vagy a pénz ördögétől megbabonázott embert nem fog visszarantenteni attól, hogy százezrek keressenek. Az árdrágítást kihágásnak minősíti a törvény. Az elzárás nem fegyházat, hanem enyhe toloncházat jelent. 6000 koronát pedig minden notorius árdrágító a mellényzsebéből szór ki az asztalra. Ez nem a törvény szigora, ez a törvény szellemének kijátszása, teli szájjal való kiröhögése a szenvedő, türelmes és kizsartolt fogyasztókönzségnek, mindnyájunknak, azoknak főleg, akiknek hozzátartozói a fronton védik ezt az országot és magukra hagyatva kész prédái annak a hajtóvadászatnak, amit az árdrágítók ugyszólván kockázat nélkül rendeznek ellenük.

Majd meggondolják az árdrágítók, ha egy évi fegyház és vagyonuk

legalább egyharmadának elkobozása bünteti cselekedeteiket. Majd meggondolják, hanekünk nem kihágás, amely elévül egy esztendő alatt, és nem tehetik, ami már jogszokássá vált, hogy az ítélet kihirdetése után egy esztendőre Ausztriában keresnek üdülést. Az árdrágítás ma, az ötödik évforduló után, a hadviselés érdkei ellen való vétetek! Nem vagyunk militaristák, e szónak német értelmében, de nem riadnánk vissza attól sem, hogy az árdrágítókat katonai bíróság elé állítsák.

Az árdrágító minden egyes ember, minden küzködő család életérdeke ellen törne cirógassa hát őket a törvény, hanem éreztesse velük könyörtelen szigorát. Sujtssa a bankot éppen úgy, mint a tisztességeien kereskedőt, vagy a nyomor körül settenkedő ügynököt. Ne használjon városatyák és nyajas képviselők protekciója, adják át a megrogzött árdrágítót a börtönnek és a közmegvetésnek!

NAPI HIREK

— Rokkant katonák iparüzése. A kereskedelmi miniszter rendeletet intézett a rendőrkapitánysághoz, mint iparhatósághoz, amelyben elrendeli, hogy mindazok, akik katonai szolgálatuk alatt rokkantá lettek s korábbi foglalkozásukat megélhetésük, vagy egészségük veszélyeztetése nélkül nem folytathatják, iparigazolványt nyerhetnek valamely képesítéshez kötött más iparágra is, ha az iparágat a rok-

kantiskolában kitanulták, ott a vizsgabizottság által kijelölt időn át valamely gyárban, vagy műhelyben szakba vágó munkát végeztek. Rokkantskolai képzettség nélkül csak azok szerezhetnek iparigazolványt, akik valamely gyárban vagy műhelyben hat havi szakmunkát végeztek.

— Jótékonyág. Wertheimer Jakab az osztrák felügyelők élelmezési költségeire 100 koronát adományozott a polgármester kezébe.

— Megszűnt a katonai lovak munkára adása. A földmívelésügyi miniszter értesítette a törvényhatósági munkabizottságokat, hogy a jövőben a katonai alakulatokat mezőgazdasági munkára nem adnak ki. A gazdák ezután csak a lókorházaktól kaphatnak legfeljebb négy hónapra lovakat.

— Cipőutalványok kiadása. A város cipőhivatala értesíti mindazokat, akik kész cipőre igényeiket az előirt bejelentő lapokon még július hóban bejelentették, hogy az utalványok átvétele céljából f. hó 20-tól kezdődőleg jelentkezzenek. A törzskönyvi számat tartalmazó jegyzéket hozzák magukkal s aki ezt még nem kapta meg, előzőleg kérje ki. Az utalványok a törzskönyvi számok sorrendjében adatk ki, amíg a jelenleg rendelkezésre álló csekély készlet tart. A munkás cipők még nem érkeztek meg s így azokra ez alkalommal az utalványok nem adatk ki.

— A bosnyák szilvatermés. Ugy hisszük, nem lesz minden érdeklődéstől ment, ha pár szóval érto is beszélünk, hisz bennünket is közelről érint a boszniai óriási szilvatermés. Egy dunum földön (1000 négyzetméter — egyötöd hold) termett 12—15 métermázsza, ami 60 koronás árban 8—900 korona jövedlemnek felel meg, tehát körülbül 4000 korona holdankint. Vannak birtokosok, akik több száz holdas szilvakertjükből milliókat vesznek be. Rengeteg embert foglalkoztat a szilvaföldölgozás. Még nagyobb ület lett a szilvórium készítés. Mintegy 10.000 vagon szilvát fognak az idén fölhasználni aszalásra, és körülbelül 5000 vaggot pálinkakészítésre, amiből Bosznia legalább kétszáz milliót vesz be az idén.

— A tehenészetek korpaelátása. A hivatalos lapban jelent meg a minisztérium rendelete a tejtermelő gazdaságok korpaelátásáról. Minden liter tej után, amit a gazdaság a hatóságok utján hoz forgalomba, fél kilogram korpára tarthat igényt. A korpát annak a hatóságnak az utján kell megkérni, amelynek területén a tej forgalomba kerül.

Razzia a női divat körül.

A háboru keservetes ötödik esztendejét írjuk, körülöttünk mindenütt siralom, de büszkén és sértetettel áll a női divat. A szabónőknek soha annyi dolguk nem volt, mint most. A posztóüzletek soha fogalmasabbak nem voltak, mint

Új tűzifa üzlet megnyitás.

Tisztelettel értesítjük Makó város nagyérdemű közönségét, hogy Makón, az ujjvárosi volt cédulaház épületében új

tűzifa-üzletet

nyitottunk. Kisebb-nagyobb mennyiségben kapható méltányos árban, esetleg házhoz is szállítva tűzifa és fűrészelt is.

Megrendelések felvételnek a Rubinstein irodában.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve

Rubinstein Márton és fiai
Részvénytársaság.

Eladó ház.

Berkes-utca 16. számú ház. (a ref. ótemplom mellett) kedvező fizetési feltételek mellett eladó és azonnal elfoglalható.

Ugyanott egy cséplőgarnitúra is eladó. Értekezni lehet a fenti szám alatt. 913

Egy kisasszony felvételik

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Modern hygienikus szépségápolás (kozmetika)

Müller Adolfné Makó, Ráday-utca 49

Szeplős, májfoltos, mitesseres, pattanások aráról minden hibát eltávolítok, ráncos, öregedő, petyhüdt arcot simává, üdévé tesz

Vibrációs svéd

arcmassázs.

Archámasztást a legideálisabb és legtökéletesebb alapon végzek Dr. Kahmayer berlini professor módszere után. A legkiválóbb arcápoló krémek, puderek stb. kaphatók. Arcápolás és zománcozás jutányos bérletben

Diszkrét kezelést házilag végzek.

Fogadok délelőtt 10 órától este 6 óráig

Müller Adolfné

okl. kozmetikus.

Hatrongyoson félfertály tanya föld, özv. Kovács Bálintné szomszédságában eladó, esetleg haszonbérbe gabona termés alá kiadó. — Ugyanott 2 darab másfél éves

ÜSZÖ BORJU

is eladó. Értekezhetni lehet D. Nagy János mezei rendőr átellenében ugar 25. szám alatt, öföldéaki ut.

KEPESEK

egy szobát és egy kisebb istállót bérbe. Cim a kiadóba.

A verebesi és bánomi szőlőben szőlő-, gyümölcs- és pusztaföldek eladók.

Értekezni lehet

Iritz Miksával.

Tinták!

Mindenféle színben kis és nagyobb üvegekben. Legfinomabb

ruhajelző-tinta,

arab mézgaoldat ecsettel, szintetikon nagy tubusban, bélyegzőpárnák és festékek olcsó árban beszerezhetők

KOVÁCS SÁNDOR

papirkereskedésében, Szegedi-n. 1.

Művész-lapok

érkeztek magyar felvételekben is nagy választékban

Kovács Sándor

papirkereskedésébe.

Szegedi-utca 1.

Tekintse meg a kirakatot!

Hordókat

— minden nagyságban vesz —
Iritz Sámueli özv. cég.

Szülők figyelmébe!

Minden szülőnek érdeke, hogy gyermekét oly helyre adja tanonc-nak, hol kellő szakképzettségben részesül.

Könyvnyomdai üzememben

betűszedő-tanoncok

felvételnek és saját felügyeletem alatt nyerne kiképzést a nyomdai ipar minden ágazatában.

Tanoncaimnak a legmagasabb hetifizetést adok.

Jelentkezhetni

Kovács Sándor

könyvnyomdájában, Szegedi-utca 1.

„Gavallér” cigaretta-hüvely s papir

nikotin mentes. Kapható

Kovács Sándor

papirkereskedésében Makó, Szegedi-utca 1. (Dégi István házában.)

Legfinomabb levélpapírok!

Vászonutánzatu, hártya és erős csont-levélpapírok, bélelt borítékkal, nagy választékban. —

Kivánatra névnyomással. Már 10 darabnál is!

Ceruzák!

Valódi Kohinor tinta- és fekete-ceruzák. Hardtmuth és Fáber 2-s és 3-s számúak. Színes ceruzák fában!

Tinták!

Legfinomabb fekete és színes tinták, mindenféle színben. Első minőségű ruhajelző tinta!

Tollak, tollszárok! Cigaretta hüvely és papir!

Képes-lapokból nagy választék.

Mindenféle papíráruk beszerezhetők

Kovács Sándor papirkereskedésében,
Szegedi-utca 1. szám.